

KDYŽ NEDOKONČÍŠ ZÁVOD, NĚCO TI CHYBÍ

Tři chlapi, jedna žena, trať přes 500 km. Kdo spí, ten ztrácí. To je Adventure Race (AR). Většinou člověku stačí jeden dva závody ročně, aby se vyblblnul a úplně nezahnuval. Pavel Paloncý (KSU8448) to má trošku jinak. Na jaře si takové závody stříhl tři a na dvou různých kontinentech. Z toho jeden byl legendami opředený Wenger Patagonian Expedition Race. Dost mě zajímalo, jak se v Chile, Brazílii a Číně závodí.

Spolupráce v našem týmu na úvodním biku

Paloncý, my tady od buzol a orientek tě známe jako šumperského o-běžce, ale většina lidí si tě teď spíše spojuje se šílenecem, který absolvoval jakýsi bláznivý závod v Patagonii. Můžeš nám přiblížit, co si v těch tučňáčích končinách dělal?

Hlavním cílem cesty do Patagonie byl ten bláznivý závod jménem Wenger Patagonian Expedition Race. A když už jsem měl letět přes půl světa, usoudil jsem, že by byla škoda hned se zase vracet zpátky. Tak jsem postupně začal „plánovat“, že tam zůstanu déle. A protože jsem neměl konkrétní limit návratu, odhadl jsem to na dva a půl měsíce v Patagonii. Plán byl poměrně volný. Řekl jsem si, že po závodě to prozkoumám na jihu a postupně budu putovat na sever. Letenky zpět jsem měl v půli dubna ze Santiaga de Chile. Plán jsem tedy měl, ale byl jsem připravený ho kdykoli změnit. A k těm buzolám a orientkám – jsem moc rád, že jsem vyšel právě od buzol a ne třeba od pádel (nic proti pádlístům). Většinou totiž funguju v týmu jako navigátor a tím pádem mám (někdy) lepší představu, co se zrovna děje a bude dít.

V adventure race závodí zpravidla 3 muži a jedna žena. Když se jeden zasekne a řekne „Ne, já z toho Žďákovského mostu prostě slaňovat nebudu!“, tak jsou v háji všichni. Proto je potřeba, aby si tým vzájemně pěkně sedl. Ty jsi v Patagonii závodil za tým Four Continents, s jehož členy ses poprvé viděl až v Chile na letišti. Jak takový tým fungoval? Neměl jsi před závodem obavu, že to bude někde drhnout?

S tím, že to může někde drhnout, jsem počítal. Vlastně jsem si byl skoro jistý, že k takové situaci dojde, protože jsme se neznali a mělo nás čekat až 8 dní někde v patagonské divočině. Ten závod je šílený (a to i vzhledem k „normálnímu“ AR), a ještě šílenější byla myšlenka jet tam s týmem, který vůbec neznám. Ale měl jsem možnost jít do toho nebo zůstat doma.

Jakou řečí jste mezi sebou mluvili?

Anglicky. Byl to mateřský jazyk všech ostatních členů týmu (i Taz z Kazachstánu měl mateřský jazyk angličtinu). Nebyl to problém. Angličtina mě de facto živí, v anglicky mluvícím týmu jsem už jednou předtím jel. Tady jsem si říkal, že když s nimi zvládnou celý závod mluvit anglicky, tak opravdu umím anglicky. Co si vybavuju, tak česky jsem začal snad jen dvakrát. Nakonec to z pohledu jazyka nebylo žádné drama, o dva měsíce později v Brazílii to bylo daleko zajímavější.

WPER se honosí podtitulem „last wild and most beautiful adventure race in the world“. Je to opravdu tak? Jaký ten závod je?

Last wild jo, most beautiful ne. Tím neříkám, že by nebyl hezký. Úvodní bike v Torres del Paine byl úchvatný. Ale to bylo 5 hodin. Pak jsme to tři dny rubali svahelem a neprostopnou buší. Tu a tam se odhalil krásný výhled na ledovec, ale hlavním cílem asi bylo, aby byl závod těžký a v odlehklých místech, kde nic není. Žádní lidé, žádná cesta, žádná mapa, jen buš. Orientační body prakticky neexistovaly, protože mapa byla taková omalovánka pořízená satelitním (nikoli leteckým) snímkováním. Pro koho

Team Four Continents

Tasman Lawrie,

(Kazachstán, 52 let, pilot Air Astana, MTB, kapitán)

Paulette Kirby (USA, 51 let, doktorka, kajak)

Andre Vogel (Austrálie, 35 let, instruktor kajaku, kajak)

Pavel Paloncý (ČR, 26 let, překladatel freelancer, OB)

to taky snímkovat, když tam nikdo nežije... Vrstevnice sice byly po 20 metrech, ale detaily skoro žádné. Barva mapy označovala výšku, takže nikde v mapě nebylo zachyceno to, co nejvíce ovlivňovalo rychlost postupu – vegetace. Chtělo to vyčíst směr a pak koukat kolem sebe, kde by to šlo projít. Takže o navigaci jako takové se nedá mluvit, volba postupu žádná, spíš to bylo hledání cesty v terénu. Celkově je ten závod dost jiný než klasický AR. Tím wild se myslí, že je člověk dost na vlastních nohách, uprostřed ničeho. V Evropě když se něco pokazí, tak za půl dne většinou dorazíš do civilizace. Tady i když týmy nestihly limit, pořád trvalo víc než dva dny, než se dostaly zpátky.

Parametry závodu budily respekt. Zvláště královský 190 km dlouhý trek. Jakou jste měli do závodu taktiku?

Taktika, to byl trochu problém. Nějakou jsme si stanovili, ale pak bylo všechno jinak. Řekl bych, že to byla hlavní příčina toho, jak jsme dopadli. Řekli jsme si, že půjdeme „steady pace, no unnecessary stops“. Jenže to jsme nedodrželi. Často jsme zastavovali bez nějakého konkrétního důvodu. Nebyl jsem schopný přesvědčit a vyburcovat

tým (který byl o dost starší), že už musíme jít, že nemá cenu šetřit tolik sil na později, protože jestli půjdeme stejným tempem dál, žádné později být nemusí.

❖ **Byl v závodě moment, kdy sis řekl, že už je to fakt na hraně?**

Ne. Protože jestli to někde na hraně bylo, tak jsem neměl čas si to uvědomit. Hned v první etapě nás porыв větru sundal z kola. Vítr mě vlekl pár metrů po zemi a moje kolo letělo dobrých 10, možná 15 metrů. Ale stalo se to tak rychle, že jsem neměl čas si nic takového uvědomit. Jen jsem se kryl a pak se ohlídl a vidím, jak se další čtyři týmy válí na zemi v oblaku prachu. Pak přišlo několik dalších porывů, ale to už jsem věděl, jak je poznat a co dělat (lehnout si do příkopu, nic jiného dělat nešlo). Později při treku jsme překračovali spoustu ledovcových řek a to jsem se zase soustředil na svoje kroky a kroky Paulette. Celkově bych neřekl, že tohle bylo na hraně.

Jestli něco bylo na hraně, tak jsme to zjistili až zpětně. Organizátoři pochopitelně hodně řešili bezpečnost, chtěli po nás zdravotní certifikáty, EKG a bůhvíco všechno, povinné byly zapečetěné GPSky a satelitní telefony pro případ nouze. Po závodě jsme však zjistili, že místo satelitního telefonu jsme dostali prázdnou krabici a z GPSky organizátoři při nahrávání tratě nějakou náhodou vyndali baterky. A protože byla zapečetěná, ani jsme neměli možnost to ověřit před startem. Prý to byla spíš výjimka než pravidlo. Ani nechci moc přemýšlet nad tím, co bychom dělali v případě nějakého vážného problému někde na trati.

❖ **Nakonec závod nedopadl úplně podle vašich představ. Jak probíhal?**

Start se opozdil skoro o tři hodiny, protože pořadatel dovezl pozdě kola. Takže místo v sedm ráno jsme vyrazili v deset. V Torres del Paine se ale mezitím zvedl vítr a nás a pár dalších týmů náraz větru smetl z kola. Tady jsme si vybrali trochu smůly, protože tento incident odneslo kolo Paulette osmou tak velkou, že se zadní kolo nevešlo do rámu. Takže oprava, Paulette na gumě a tak dále, do cíle první etapy jsme dojeli skoro poslední. Pak byl závod kvůli silným větrům přerušen, kajakářská etapa se zkrátila o jezerní část a pádlovalo se jen po řece. Tam jsme stáhli asi 4 týmy a zajeli velice rychle (48 km pod 4 hodiny). Přišla tma, přezbrojili jsme na 70 km trek a poznali, o čem bude závod v Patagonii. Potkávali jsme týmy, které vyrazily dávno před námi. Měli jsme jít v podstatě po kraji plochého údolí, které mělo podle mapy být několik set metrů široké. Místo toho byl v údolí kaňon, v němž tekla řeka a všude kolem svah. Ve svahu byla spousta údolí a v nich ledovcové přítoky k řece, a tak se musela překonávat ještě tahle údolí. Do toho jsme pořád hledali nějakou lepší cestu, ačkoli žádná nebyla, a ztráceli spoustu času diskuzí nad

mapou. Nedařilo se mi vysvětlit některým členům týmu, že z takové omalovánky můžeme v noci jít tak akorát na buzolu. K tomu se přidaly zbytečné zastávky a naše průměrné tempo značně kleslo. S ohledem na posunutý start závodu i jeho přerušování nikdo nevěděl, co se stane s limity (nesplnění časového limitu na vybraných kontrolách znamenalo konec závodu – pozn. red.). Kromě toho všichni šli výrazně pomaleji. Odhad pro první tým na tento trek byl 24 hodin, ale nakonec to první šli 50 hodin. Takže nikdo limity neřešil, až se najednou z kontroly na kontrolu začaly řešit a rázem vypadlo 7 týmů. Sice bylo jasné, že to nikdo nestihne, nicméně organizátor trval na původních limitech, a ačkoli to bylo logisticky složitější, tak neumožnil nám a dalším sedmi týmům pokračovat.

To ale neznamená, že bychom to zapíchli na kontrole, tam pro nás přijelo auto a jeli domů. Z šesté kontroly (kde jsme byli vyřazeni) jsme to prorubali na sedmou (16 hodin buší) a tam nám nabídli dvě možnosti: buď tu zůstat, nebo jít dál na osmou, odkud je lepší doprava do civilizace. Vybrali jsme si osmou a za dalších 6 hodin tam dorazili. Mezitím ale organizátor změnil plán, a tak nás vrátil na zpět na sedmičku (dalších 6 hodin přes horské sedlo). Takže po vypadnutí ze závodu jsme trekovali dalších 36 hodin a pak dalších 36 hodin kempovali s dalšími týmy na kontrole v našich stanech, které jsme měli jako povinné vybavení. Pak nás odvezla loď, po 6 hodinách plavby jsme dorazili do Puerto Natales a po dalších 3 hodinách do Punta Arenas. Zkrátka i když jsme vypadli, tak jsme museli v divočině přežít další tři dny s tím, co jsme měli. Na kontrolách bylo jen nějaké základní jídlo, vítr a dešť.

❖ **Máš chuť se do chilského pekla ještě vrátit?**

Těžká otázka, na kterou nemám úplně jasnou odpověď. Závod jsme nedokončili, a když nedokončíš AR, něco ti chybí. Je to trochu podobné jako nevylézt horolezeckou cestu, člověk se chce vrátit. Takže mě to láká, i když závod je to dost zvláštní. Na druhou stranu jsem při cestě po Chile a Brazílii získal dost kontaktů a informací o závodech, hlavně v Jižní Americe. A tak když vezmu všechny přípra-

vy, náklady a úsilí, tak přemýšlím, jestli by nebylo lepší jet sice do Jižní Ameriky, ale na nějaký jiný závod. Některé vypadaly moc pěkně.

❖ **Jak ses na závod připravoval? Trénoval jsi speciálně nějakou disciplínu?**

Stavitel prohlásil, že nás chce dostat do oblasti Campo de Hielo Sur (Jižní ledové pole – 3. největší ledovec na světě po Antarktidě a Grónsku) a že závod bude obsahovat „značně dlouhé kajakové etapy mezi krami“. Na to jsem se zaměřil. Takže jsem dělal věci, který vypadají šíleně a asi i šílené byly – jezdil jsem na kajaku v lednu, trekoval v noci v hlubokém sněhu v Jeseníkách, jezdil na kole ve sněhu po lesních cestách a podobně. Protože bylo dlouho třeba -10 °C a přehradly byly zamrzlé, musel jsem vyrazit na dolní tok Moravy.

Nakonec to ale bylo víceméně zbytečné. Jak říkal Bruce Duncan z britského týmu Adidas Terrex, na WPER se natrénovat nedá. Jediná možnost je přijet do Patagonie. Terén je tak neprostupný a odlišný a mapy tak k ničemu, že třeba starý Paprsek je proti tomu perfektní mapa průběžného lesa. Podmínky na kajak jsou v Patagonii skutečně extrémní a chilské námořnictvo poměrně úzkostlivé. Kdyby se objevilo riziko nějakého problému, tak tu etapu prostě zruší a zakážou vjezd do fjordu, delfíni nedelfíni.

❖ **Jak jste byli jako tým finančně zajištěni? Kolik vůbec stojí startovné na takovém závodě?**

Startovné je podobné jako na ostatní AR. Za celý tým chtěli 800 EUR, které jsme měli hrazené sponzorský. Nejdražší je v tomhle případě letenka a taky dostat nějak do Patagonie matroš, protože do Patagonie je daleko odevšad. Část jsme měli hrazenou, ale jinak jsme každý museli sáhnout do vlastních zdrojů. Materiálně nás podpořily australské firmy Macpac a Ay Up, přímo mě (opět) podpořil český výrobce sportovního outdoorového vybavení Warmpeace a brněnská firma prodávající sportovní obuv Sanasport. Oběma firmám bych chtěl poděkovat, protože mi to hodně pomohlo v celkově napjatém rozpočtu celé akce.

Někdy bylo výhodnější jít vodou než buší

Uvodní bike v Torres del Paine, kde si za sebou táhneme dánský tým

O pár vteřin později při jednom z poryvů větru

Po závodě jsi se ale nevrátil pěkně domů jako spořádaný Evropan, ale ještě se chvíli poflakoval po jižní polokouli...

Zůstal jsem v Patagonii a podle data letenky jsem měl dva měsíce před sebou. Snažil jsem se jet maximálně nalahko, takže jsem šetřil hmotnost na všem: na oblečení, na jídle, snad kromě fotovybavení. Hned během závodu ve mně vyrašil nápad podívat se na jih Ohňové země do Darwinova pohoří. To bylo asi jedno z nejlepších rozhodnutí, které jsem v Patagonii udělal. To je totiž místo, o kterém se nepíše, není tam žádná infrastruktura, v průvodcích to není. Je to naprosto zapomenutý kus krajiny. Když jsem pak Chilánům říkal, že jedu z Darwinova pohoří, někteří ani nevěděli, kde to je. Jiní o krok odstoupili a začali si mě prohlížet. Do Darwinova pohoří se prostě nejedí. Hic sunt castores.

Další hrubý plán byl jet postupně na sever. Nakonec jsem ale velkou část území přeskočil, protože tam prostě nevedla rozumná cesta, a do Puerto Montt jsem přiletěl. Tam jsem náhodou potkal turecký a italský tým jedoucí na další AR na ostrově Chiloe. Taky okamžitě rozhodnutí – buď zachovat původní

nápad, nebo se vydat s nimi. Velice rychle jsme se domluvili a jel jsem jako fotograf. Na Chiloe jsem potkal spoustu dalších AR závodníků a dozvěděl se o závodech v této části světa. Zhruba ve stejné době mě pozval brazilský tým, ať s nimi závodím na Ecomotion v půlce dubna. A na to přišla pozvánka z Číny, šlo to pak ráz na ráz.

Tak postupně. Co je to Ecomotion a jak se ti tam závodilo?

Ecomotion je brazilský 5-6 denní závod světového poháru v AR. Konal se na jihu provincie Bahía, kde byla Brazílie v roce 1500 objevena. A tak měl závod myšlenku „znovu objevit Brazílii“ a trať částečně sledovala kroky objevitele Angela Cabrala. Stromy jsme ale nekáceli a domorodce nezabíjeli.

Před startem jsem se musel srovnat s dost věcmi – třeba že jen jeden člen týmu uměl anglicky, dva španělsky a moje portugálština je omezená na pár slov. Tým do toho šel naplno a byl hodně silný na treku a tam jsme šli dlouho bez chyb, takže jsme se pohybovali na úplném čele závodu. Taky měl ale slabší kolo a doslova tragická depa, a těch bylo hodně, takže jsme se pak postupně propadali až

na deváté místo. I tak jsem spokojený. O historky a zážitky nebyla nouze, hlavně ale super zkušenost závodit v takovém terénu, s de facto domácím týmem, proti světovým týmům.

Hrábl sis, nebo to byl pro tebe závod na pohodu?

Džungle byla neprostupná a pořád přšelo, takže na jílových cestách se nedalo na kole vůbec jet, všechny týmy tam rvaly řetězy i přehazovačky jednu za druhou. V depech jsem se celkem vyspal, a tak jsem na konci nebyl tak fyzicky vyčerpaný jako na jiných závodech. Ale z pohledu toho, co mi zůstalo pod kůží, a to doslova – trny, ostny, háčky, bodáky – to byl asi nejtěžší závod, na kterém jsem zatím byl.

A po návratu domů jsi přebalil adventure harampádí a s českým týmem nabral směr Čína. Co to bylo za závod a jak to v Číně vypadalo?

Spíš vybalil. Z Chile a Brazílie jsem měl spoustu krámů, do Číny jsme letěli doslova nalahko. Čína byla pro mě asi nejzáhadnější. A taky mě hodně zaskočila. Co mi (a myslím, že nám všem) utkvělo v paměti, bylo strašné vedro po celý den, maximální vlhkost a vražedné tempo. Tohle byl už jiný sport – etapový závod, navigace žádná, všechno značená trasa, takže se to rvalo jak o život. Pozvaných bylo jen 10 týmů z celého světa, konkurence kvalitní, povětšinou specialisté na tyto etapové závody. Organizace je taky kapitola sama o sobě – závod pro 20 týmů (10 mezinárodních a 10 čínských) pořádalo několik tisíc lidí. Všude davy organizátorů, delegátů, oficířů, děti nahnané aby fandili, město polepené plakáty od hlavy až k patě. Prostě úplně jiný svět.

Jaro jsi měl slušně nabitě. Jaké závody tě čekají v následujících měsících? A co nějaké lampiony?

Ted' budu mít hodně nabito, ale ne závody. Postupně zpracovávám materiál z Chile a Brazílie. Píšu články, dávám do kupy fotky a do konce června musím přeložit knihu Fatal Attraction – Osudová přitažlivost. Je to o gravitaci, takže žádná romantika, ale astrofyzika. A mezi tím takové ty jednodenní klasiky – Jesenický Tvrd'ák, DKNV Survival, letos přibyla Mountain Challenge a bud' AR ve Slovinsku nebo rogaining. Na začátku července si odpočinu od překládání a vyrazím na Koptův bikový adventure 1000 mil napříč Česko-Slovenskem. Pak si dám od závodění pauzu až do konce srpna a dál se uvidí.

A lampiony? Za posledních několik roků jsem kromě oddílových soustředění odběhl tak 4 závody ročně, hlavně nějaké štafety a družstva. A tak to nejspíš bude i tento rok.

Štěpán Skripnik
sskripnik@seznam.cz

Wenger Patagonian Expedition Race 2011

Místo: Chile, Patagonie
Termín závodu: 8.–16.2.
Parametry: 611 km (263 km kolo, 248 km trek, 100 km kajak + technické disciplíny)
Počet týmů: 14
Web: www.patagonianexpeditionrace.com/